

PHẦN 3

HƯỚNG DẪN TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC THEO CHỦ ĐỀ

I. HƯỚNG DẪN CHUNG

1 Yêu cầu về tổ chức

- Để HDGD theo chủ đề đạt hiệu quả cần:
 - Tổ chức và thực hiện thường xuyên;
 - Tổ chức đầy đủ theo chu trình trải nghiệm nhưng chu trình ấy không cứng nhắc và tuân theo quy luật nhận thức hành vi;
 - Tổ chức cần có sự đan xen giữa hoạt động mang tính động và hoạt động mang tính tĩnh, giữa cá nhân và nhóm;
 - Tạo cơ hội cho tất cả HS được tham gia, được thực hiện.
- Hoạt động đánh giá bao gồm: HS tự đánh giá, đánh giá đồng đẳng (HS với HS), đánh giá từ GV và từ cộng đồng.

2 Các bước tổ chức hoạt động trải nghiệm

BƯỚC
1

Chuẩn bị cho HS sẵn sàng với hoạt động trải nghiệm, trong đó bao gồm sự chuẩn bị thông tin, chuẩn bị những kinh nghiệm và kỹ năng đã có liên quan đến chủ đề, chuẩn bị sản phẩm làm chất liệu cho hoạt động; chuẩn bị không gian hoạt động, chuẩn bị điều kiện vật chất cho hoạt động,...

BƯỚC
2

Thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm để kiến tạo tri thức mới, rèn luyện hình thành các kỹ năng.

BƯỚC
3

Vận dụng tri thức, kỹ năng học được vào giải quyết các tình huống khác nhau trong cuộc sống.

BƯỚC
4

Đánh giá, chiêm nghiệm lại kết quả hoạt động; rút kinh nghiệm, tạo động lực phát triển tiếp theo.

3 Các loại tiết Hoạt động giáo dục theo chủ đề

Loại tiết Khám phá và kết nối kinh nghiệm (bước 1)

Loại tiết này thực hiện nhiệm vụ định hướng HS đến chủ đề; khám phá chủ đề theo mục tiêu đặt ra, kết nối kinh nghiệm của cá nhân có liên quan đến chủ đề, đến mục tiêu.

Tiết này cũng là sự chuẩn bị tâm thế cho HS, chuẩn bị về kiến thức, kinh nghiệm và các sản phẩm cần thực hiện tại nhà để khi đến lớp HS sẵn sàng tham gia các hoạt động rèn luyện và

phát triển kĩ năng. Sự chuẩn bị cũng hướng đến hình thành và phát triển một số các kĩ năng như tính trách nhiệm đối với công việc, biết chuẩn bị chu đáo điều kiện trước khi thực hiện công việc,...

Loại tiết Rèn luyện và Vận dụng – mở rộng (bước 2 và 3)

Loại tiết này là những tiết thực hiện rèn luyện và vận dụng các mục tiêu kĩ năng thông qua các hoạt động trên lớp và giải quyết các tình huống giả định, vận dụng những điều học được vào giải quyết những vấn đề mới, trong hoàn cảnh mới. Các hoạt động được thiết kế cho loại tiết này tạo cơ hội cho HS rèn luyện từng kĩ năng nhỏ và các nhiệm vụ này dần dần góp phần vào hình thành các mục tiêu về phẩm chất và năng lực. Một kĩ năng có thể được rèn luyện trong nhiều hoạt động khác nhau – đây chính là cơ sở để đánh giá xem kĩ năng đó thực sự có cơ hội để phát triển và hoàn thiện hay không.

Trong loại tiết này cần tổ chức nhiều hoạt động khác nhau bằng các hình thức và phương pháp đa dạng để HS được trải nghiệm hướng đến các mục tiêu cần hình thành và tất cả HS đều có cơ hội rèn luyện kĩ năng, phát triển bản thân.

Các hoạt động được viết trong sách là những gợi ý cho GV về cách tổ chức hướng tới mục tiêu. Tuy nhiên, với những HS khác nhau, vùng miền khác nhau, GV cần điều chỉnh hoạt động cho phù hợp với đối tượng. *Lưu ý: Việc điều chỉnh hoạt động phải đảm bảo mục tiêu đặt ra cho mỗi chủ đề.*

Sau mỗi hoạt động, GV nhận xét, đánh giá, rút kinh nghiệm, đồng thời động viên, khích lệ để tạo hứng thú cho HS.

Loại tiết Đánh giá tổng hợp (bước 4)

Loại tiết này nhằm phát triển ở HS kĩ năng đánh giá và định hướng phát triển tiếp theo thông qua việc HS tự chiêm nghiệm, tự đánh giá về các kĩ năng mà mình đã đạt được và xây dựng kế hoạch tiếp tục rèn luyện các kĩ năng vào cuộc sống. Đánh giá từ bạn bè, từ thầy cô hay cha mẹ,... là nguồn thông tin để HS đối chiếu với kết quả tự đánh giá, tự nhìn nhận lại bản thân và điều chỉnh bản thân. Cách đánh giá từ người lớn là những định hướng quan trọng để HS học cách đánh giá sau này.

Tiết này gồm các hoạt động sau:

- **Tự đánh giá:** Hoạt động này giúp HS tự đánh giá kết quả đạt được sau khi hoàn thành chủ đề và thông qua đó, HS hình thành kĩ năng tự đánh giá, hiểu hơn ý nghĩa của chủ đề. GV cần ghi nhận mọi sự tự đánh giá, nếu cần điều chỉnh thì thật tế nhị và nói dưới dạng mong muốn: *Cô mong em sẽ chú ý học trong lớp hơn nhé (khi HS tự đánh giá là em tích cực học).*
- **Đánh giá đồng đẳng:** Đánh giá đồng đẳng là sự nhận xét của nhóm bạn dành cho từng cá nhân trong nhóm. Đánh giá này giúp cho mỗi cá nhân nhìn lại mình thông qua lăng kính của người khác, để từ đó có thể điều chỉnh bản thân thích nghi với môi trường tập thể. Ngoài ra, hoạt động này giúp HS hình thành kĩ năng đánh giá đồng đẳng, thông qua đó hoàn thiện dần kĩ năng tự đánh giá, làm cho tự đánh giá khách quan hơn. GV phải tổ chức sao cho HS thấy vui vẻ và sẵn sàng đón nhận ý kiến của

các bạn với thái độ cầu thị. Luôn bắt đầu từ nhận xét tích cực, sau đó là điều mong bạn tiến bộ hơn. Cách nhận xét trong hoạt động này giữ vai trò quan trọng, từ lời nói đến thái độ. GV cần đưa ra các câu nhận xét mẫu.

Ví dụ:

- Tôi rất thích bạn cười.
 - Bạn đừng trêu chọc tôi nữa nhé.
- **Đánh giá từ GV:** Là hoạt động GV tổ chức để đánh giá thêm một số kĩ năng nào đó ở HS mà trong quá trình tổ chức thực hiện chủ đề chưa quan sát hết được. GV cũng có thể phân loại nhóm HS đạt được các mục tiêu theo những mức độ khác nhau. Quá trình GV đánh giá HS cũng chính là quá trình cung cấp thêm cho HS cách nhìn nhận của GV về bản thân HS. Đánh giá của GV cần khách quan nhưng theo hướng động viên, khuyến khích HS. Cách nhận xét của GV cần tinh tế và nhìn theo hướng phát triển, tiến bộ, đặc biệt hãy chú ý vào chi tiết để HS dễ hoàn thiện và cũng là để GV có thể sử dụng lời nhận xét phong phú hơn.

Nếu các hoạt động có liên quan đến phụ huynh, đến cộng đồng thì GV thu thập các ý kiến này và chia sẻ với HS.

Lập kế hoạch tiếp tục rèn luyện các mục tiêu kĩ năng của chủ đề. Hoạt động này nhằm giúp HS bước đầu có ý thức về việc rèn luyện thường xuyên tiếp theo để hoàn thiện bản thân.

Lưu ý: Loại tiết đánh giá sử dụng để HS nhìn lại những gì đạt được sau chủ đề, góp phần vào đánh giá quá trình thêm hiệu quả, thêm rõ ràng. Hơn nữa sau từng hoạt động trong mỗi chủ đề, HS luôn nhận được phản hồi từ GV, thậm chí cả từ bạn bè. Ngoài ra, bản chất tiết đánh giá được tổ chức để HS tiếp tục rèn luyện các kĩ năng, đặc biệt là kĩ năng đánh giá.